

Tekninen ja ympäristölautakunta

Ote pöytäkirjasta 23.03.2021

Tekninen ja ympäristölautakunta

Ote pöytäkirjasta 23.03.2021

Otteen oikeaksi todistaa Lahden kaupungin konsernipalveluissa 24.3.2021

Helena Kuokkanen

valmistelusihteeri

Otteen saaja / asianosainen:

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Tiedoksianto:

24.3.2021 sähköpostilla

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen:

29.3.2021

Lahden kaupunki, Tekninen ja ympäristölautakunta, 23.03.2021

§ 47

Pöydältä: Lausunto joukkoliikenteen vyöhykeselvityksestä

1493/08.01.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen p. 044 416 4658

Päätös

Varapuheenjohtaja Sanna Mäkisen muutosehdotus hyväksyttiin täydennettynä esittelijän lisäämillä liitteillä. Samalla lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän kokousasian osalta heti kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Tekninen ja ympäristölautakunta päättää antaa lausuntonaan perusteluosan selvityksen.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa varapuheenjohtaja Sanna Mäkinen teki seuraavan muutosehdotuksen: lausunnon toiseksi viimeinen kappale muutetaan seuraavaksi: "Joukkoliikenteen vyöhykeuudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on lippujärjestelmän hinnoittelun yksinkertaistaminen käyttäjän näkökulmasta. Joukkoliikenteen lipputuotteiden hinnoittelun selkeyden lisäämiseksi pitkän tähtäimen tavoitteena tulee olla päätettyjen alennusperusteiden ulottaminen kaikkiin lipputuotteisiin yksittäisten lipputuotteiden sijaan. Tarkasteluun tulee ottaa seniorilipputuotteiden ulottaminen kaikkiin lipputuotteisiin sekä lisäksi mahdollinen työttömien

henkilöiden asiakasryhmälennus.” Lisäksi viimeisen kappaleen alkuun lisätään lause: ”Uudistuksella on merkittäviä kustannusvaikutuksia.”

Jäsen Jari Hartman kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko varapuheenjohtaja Sanna Mäkisen muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti varapuheenjohtaja Sanna Mäkisen muutosehdotuksen.

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä lisäsi pöytäkirjan liitteeksi seuraavat asiakirjat: Selvitys vyöhykeuudistuksesta 2020 ja Täydennys raporttiin: Selvitys vyöhykeuudistuksesta 2020.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Tekninen ja ympäristölautakunta, 23.02.2021

§ 28

Päätös

Lautakunta päätti Sanna Mäkisen esittämänä ja Jari Hartmanin kannattamana jättää asian yksimielisesti pöydälle.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Tekninen ja ympäristölautakunta päättää antaa lausuntonaan perusteluosan selvityksen.

Perusteluosa

Lahden seudun joukkoliikenteeseen on laadittu selvitys vyöhykeuudistuksesta. Lahden seudun joukkoliikennelautakunta on päättänyt kokouksessaan 24.11.2020 §39 pyytää toimivalta-alueensa kunnilta lausuntoa uusista vyöhykevaihtoehdoista ja lippujen hinnoista.

Nykytilanne

Nykytilanteessa Lahden seudun joukkoliikenteen vyöhykkeet ja hinnat perustuvat ennen Walttia käytössä olleeseen kilometriperusteisiin taksoihin. Nykyinen vyöhykejärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2016 lähtien.

Tällä hetkellä Lahden seudun toimivalta-alue on jaettu kymmeneen taksavyöhykkeeseen. Taksa määräytyy sen mukaan, kuinka monen vyöhykkeen kautta matka kulkee.

Yleisimmät lipputyypit ovat kausi, arvo ja kertaliput. Lisäksi myydään mobiili ja päivälippuja. Eri lipputyyppejä myydään erilaisille vyöhykeyhdistelmille. Lipun hintaan vaikuttavat lisäksi kausilipun kesto (30, 60, 180 tai 365 vuorokautta), asiakasryhmä (lapsi, nuori, opiskelija, aikuinen tai seniori).

Eri asiakasryhmät saavat alennusta eri lipputyypeistä seuraavasti:

- seniorit: -50% aikuisten kertalipusta arkisin klo 9-14 ja viikonloppuisin
- nuoret ja opiskelijat: -30% kausilipusta ja arvolipun hinta on -30% aikuisten kertalipusta
- lapset: -50% kausi- ja kertalipusta ja arvolipun hinta on -50% aikuisten kertalipusta

Alennusprosentit vaihtelevat kuitenkin hieman eri vyöhykkeiden lipuissa. Nykyinen vyöhykejärjestelmä näyttäytyy asiakkaalle sekavana monine vyöhykkeineen ja erilaisine lippuineen.

Tekninen ja ympäristölautakunta

Ote pöytäkirjasta 23.03.2021

Uudistus

Vyöhykeuudistuksen tavoitteena on parantaa asiakaslähtöisyyttä ja joukkoliikenteen käytettävyyttä. Näin voidaan kasvattaa myös käyttäjämääriä ja kulkutapaosuutta. Joukkoliikenteen lippujärjestelmän kehittäminen muun muassa vyöhykejärjestelmää yksinkertaistamalla on yksi seudun MAL-sopimusluonnoksen toimenpiteistä joukkoliikenteessä vuosille 2021-2023. Uudistuksen on ehdotettu tulevan voimaan vuonna 2022.

Vyöhykejärjestelmän selvityksessä tarkasteltiin kahta mallia.

Ensimmäisessä mallissa seutu jaetaan neljään vyöhykkeeseen ja toisessa mallissa koko viranomaisalue kuuluu samaan taksavyöhykkeeseen.

Molemmissa malleissa lähtökohtana on, että lipun hinta ei nouse merkittävästi millekään matkustajaryhmälle nykytilaan verrattuna.

Uudistuksessa myös alennusperusteita on pyritty selkeyttämään. Seniorit saisivat alennusta 30% kausi- ja arvolipuista, siten että arvolippualennus olisi voimassa nykyiseen tapaan arkisin klo 9-14 ja viikonlopun aikana.

Nuoret ja opiskelijat saisivat alennusta 30% kausi- ja arvolipuista ja lapset 50% kausi-, arvo- ja kertalipuista.

Selvityksessä aikuisten lippujen hinnat sisimmillä vyöhykkeillä säilyisivät samoina sekä neljän vyöhykkeen mallissa että tasataksamallissa. Lasten ja nuorten arvolipuista tulisi edullisempia ja seniorit saisivat kausilipun 30% alennuksella.

Merkittävin muutos Lahdelle olisi kuitenkin koko Nastolan paikallisliikennealueen siirtyminen edullisempien lippujen piiriin.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu lippujen hinnat eri yhteysväleillä nykytilanteessa ja selvityksen malleissa.

Vanhan Lahden sisäinen
matka

	Nyt			4 vyöhykkeen malli			Tasataksa		
	Kerta	Arvo	Kausi	Kerta	Arvo	Kausi	Kerta	Arvo	Kausi
Aikuinen	3,4	2,5	58	3,4	2,5	58	3,4	2,5	58
Lapsi	1,7	1,7	29	1,7	1,25	29	1,7	1,25	29
Nuori/Opiskelija		2,38	40,6		1,75	40,6		1,75	40,6
Seniöri		1,7	40,6		1,75	40,6		1,75	40,6

Villähde - Lahden keskusta

	Nyt			4 vyöhykkeen malli			Tasataksa		
	Kerta	Arvo	Kausi	Kerta	Arvo	Kausi	Kerta	Arvo	Kausi
Aikuinen	3,9	3	80	3,4	2,5	58	3,4	2,5	58
Lapsi	2	2	40	1,7	1,25	29	1,7	1,25	29
Nuori/Opiskelija		2,73	56		1,75	40,6		1,75	40,6
Seniöri		2	80		1,75	40,6		1,75	40,6

Rakokivi/Uusikylä - Lahden
keskusta

	Nyt			4 vyöhykkeen malli			Tasataksa		
	Kerta	Arvo	Kausi	Kerta	Arvo	Kausi	Kerta	Arvo	Kausi
Aikuinen	4,7	3,6	80	3,4	2,5	58	3,4	2,5	58
Lapsi	2,4	2,4	40	1,7	1,25	29	1,7	1,25	29
Nuori/Opiskelija		3,29	56		1,75	40,6		1,75	40,6
Seniöri		2,4	80		1,75	40,6		1,75	40,6

Vaikutukset

Molemmissa malleissa vyöhykkeiden lukumäärä vähenee merkittävästi ja vyöhykejärjestelmä selkeytyy. Tulevaisuudessa tunnistepohjaisessa järjestelmässä esimerkiksi pankkikortin lähimaksulla maksettaessa matkustajan tulee itse valita matkustettavat vyöhykkeet bussin rahastuslaitteelta. Vyöhykkeiden määrän väheneminen helpottaa selkeästi asiakkaan toimintaa sekä bussissa että korttia ladattaessa.

Vyöhyke ja lippujärjestelmän yksinkertaistaminen helpottaa joukkoliikenteen käyttöä sekä joukkoliikenteestä viestimistä.

Joukkoliikenteen ydinmatkustusalueella Lahden keskustaajamassa merkittävin muutos on edullisimman lipputuotteen matkustusalueen laajentaminen.

Neljän vyöhykkeen mallissa joukkoliikenteen matkamäärät kasvaisivat arviolta noin 1,8 prosenttia ja tasataksamallissa noin 2,9 prosenttia. Osa nousumäärien muutoksista johtuu siirtymistä lipputyyppien välillä: esimerkiksi kausilipun halvennuttua osa kerta- ja arvolippujen käyttäjistä siirtyy kausilippuun. Osa muutoksesta tulee täysin uusista joukkoliikennematkoista.

Neljän vyöhykkeen mallissa lipputulot vähenevät arviolta noin 500 000 euroa ja tasataksamallissa noin 800 000 euroa vuodessa lyhyellä aikavälillä Lahdessa. Lipputulomenetysten arviointi ei ole kuitenkaan täsmällistä, ja todellisuudessa osa Lahden lipputulomenetyksistä kohdistuisi myös naapurikuntiin. Uudistus vaatisi lisää joukkoliikenteen määrärahoja samassa suhteessa. Uudistuksen toteutukseen voi olla mahdollista saada rahoitusta MAL-sopimuksen kautta.

Arvioidut muutokset lipputuloissa ja nousujen määrässä perustuvat kysynnän hintajoustoan. Normaalihyödykkeille, joihin myös joukkoliikenneliput kuuluvat, hintajousto on negatiivinen, eli hinnan noustessa kysyntä laskee. Vastaavasti hinnan laskeminen aiheuttaa kysynnän nousun.

On tärkeää huomata, että lippu ja taksajärjestelmän muutosten aiheuttamat muutokset kysyntään tapahtuvat 3-5 vuoden kuluessa.

Lausunto

Lahden kaupungin näkökulmasta vyöhykeuudistus on positiivinen ja kasvattaisi joukkoliikenteen matkustajamääriä ja kulkumuoto-osuutta kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Se selkeyttää merkittävästi

joukkoliikenteen lippujärjestelmää ja lisää siten joukkoliikenteen houkuttelevuutta. Lahden osalta erityisen tärkeää on, että lippujen hinnat koko Lahden sisällä ovat samanhintaisia.

Joukkoliikenteen vyöhykeuudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on lippujärjestelmän hinnoittelun yksinkertaistaminen käyttäjän näkökulmasta. Joukkoliikenteen lipputuotteiden hinnoittelun selkeyden lisäämiseksi pitkän tähtäimen tavoitteena tulee olla päätettyjen alennusperusteiden ulottaminen kaikkiin lipputuotteisiin yksittäisten lipputuotteiden sijaan. Tarkasteluun tulee ottaa seniorilipputuotteiden ulottaminen kaikkiin lipputuotteisiin sekä lisäksi mahdollinen työttömien henkilöiden asiakasryhmälennus.

Uudistuksella on merkittäviä kustannusvaikutuksia. Neljän vyöhykkeen malli on Lahdelle taloudellisesti edullisempi, vaikkakin tasataksamalli tekisi lippujärjestelmästä selkeimmän, helpoimman ja matkustajalle houkuttelevimman. Lahden kaupunki ehdottaa, että käyttöön otettaisiin neljän vyöhykkeen malli. Uudistuksen edellytyksenä on se, että kunnat varautuvat siihen talousarvioissaan.

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet Ote: Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Liitteet

Lausuntopyyntö: Selvitys vyöhykeuudistuksesta

Tekninen ja ympäristölautakunta

Ote pöytäkirjasta 23.03.2021

Selvitys vyöhykeuudistuksesta 2020

Täydennys raporttiin, Selvitys vyöhykeuudistuksesta 2020

Tekninen ja ympäristölautakunta

Ote pöytäkirjasta 23.03.2021

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 47

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.